

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Наталія Блажівська,

*докторант Інституту законодавства Верховної Ради
України, кандидат юридичних наук*

У статті досліджується обмеження прав інтелектуальної власності відповідно до практики Європейського суду з прав людини на прикладі зіткнення права інтелектуальної власності та права на інформацію. Встановлено, що обмеження права інтелектуальної власності, передбачені в чинному законодавстві, необхідно тлумачити розширено у випадках, коли це необхідно для забезпечення балансу із правом на інформацію.

Ключові слова: право інтелектуальної власності, практика Європейського суду з прав людини, право на інформацію

Вступ. Розвиток інформаційних технологій призвів до тенденції якісного та кількісного розширення сфери захисту авторських і суміжних прав, прав промислової власності, прав *sui generis* та інших прав інтелектуальної власності. Це, своєю чергою, зумовило зростання уваги науковців та практиків до визначення межі між правом інтелектуальної власності й інформацією, що належить до суспільного надбання. У цьому контексті викликає інтерес практика Європейського суду з прав людини (надалі — ЄСПЛ), яка свідчить, що свобода вираження поглядів, закріплена в ст. 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (надалі — ЄКПЛ), може за певних обставин переважати право інтелектуальної власності.

Так, право інтелектуальної власності надає суб'єктові виключне право передавати свої твори, тоді як свобода вираження поглядів передбачає свободу одержувати й передавати інформацію та ідеї. Зважаючи, що кожен захищений правом інтелектуальної власності

об'єкт, принаймні частково, полягає в «інформації та ідеях», потенційний конфлікт між правом інтелектуальної власності і свободою вираження поглядів стає очевидним.

Літературний огляд. У сучасній зарубіжній юридичній літературі спостерігається тенденція зростання уваги науковців до питання про співвідношення права інтелектуальної власності та права на інформацію. Так, серед авторів, які присвятили свої праці цьому аспекту: П. Б. Гугенголтц (P. V. Hugenholtz), М. Д. Бірнгацк (M. D. Birnhack), Є. Ізюменко, Ед. Л. Цартер (Ed. L. Carter), Кр. Бусс (Kr. Buss). На жаль, у вітчизняній доктрині ця тенденція ще не отримала значного поширення. Можна згадати лише поодинокі праці О. Посикалюка [1], Т. Слінько [2] та А. Червяцовой [3].

Мета та завдання дослідження. Мета нашого дослідження полягає в тому, щоб визначити обмеження прав інтелектуальної власності відповідно до практики ЄСПЛ на прикладі зіткнення

права інтелектуальної власності та права на інформацію. Для досягнення цієї мети визначено завдання встановити умови, за яких право інтелектуальної власності може бути обмежене на користь права на інформацію відповідно до практики ЄКПЛ.

Насамперед зазначимо, що право на інформацію та право інтелектуальної власності можуть перебувати у стані «зіткнення» [4, 169], тобто колізії суб'єктивних цивільних прав. Така колізія розуміється як неможливість паралельного здійснення в повному обсязі суб'єктивних цивільних прав, які належать різним особам: реалізація будь-якого одного з прав у повному обсязі перешкоджає повністю/частково здійсненню іншого (інших) або призводить до його (їх) припинення [5, 5]. О. Посикалюка серед причин такої колізії виділяє: специфіку об'єкта правовідносин — інформація може охоплювати об'єкти права інтелектуальної власності; правову природу прав — право на інформацію належить кожному, тоді як право інтелектуальної власності є виключним [1, 328]. До таких причин також можна віднести зміст досліджуваних прав: з одного боку, виключне право дозволяти, забороняти використання об'єкта права інтелектуальної власності, зокрема і способом його поширення, а з другого боку, право вільно збирати, зберігати, використовувати та поширювати інформацію.

При вирішенні вказаної колізії насамперед варто пам'ятати, що право на інформацію та право інтелектуальної власності знаходить захист у практиці ЄСПЛ. Так, право на інформацію безпосередньо закріплено в ст. 10 ЄКПЛ, яка передбачає право на свободу вираження поглядів, що передбачає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати й передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів. При цьому ЄСПЛ тлумачить це право досить широко, охоплюючи щонайменше поширення фактів, новин, знань і наукової інформації, як політичні промови, так і інформацію,

поширену з комерційною метою, як за допомогою традиційних, так і нових мас-медіа [6, 182]. Однак відповідно до ч. 2 ст. 10 ЄКПЛ свобода вираження поглядів «може підлягати таким формальностям, умовам, обмеженням або санкціям, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві... для захисту репутації чи прав інших осіб» [7]. Аналіз практики ЄСПЛ також свідчить, що обмеження права інтелектуальної власності на користь права на інформацію залежить від змісту такої інформації. Приміром, свобода політичної дискусії користується більшим захистом, аніж звичайне вираження поглядів [8, 348].

На рівні національного законодавства колізія між правом інтелектуальної власності та правом на інформацію є не такою вже очевидною. О. Посикалюк пояснює це тим, що, законодавство про охорону авторського права вже відображає баланс між свободою поширення поглядів і майновими правами інтелектуальної власності [1, 330]. Іншими словами, презюмується, що конфлікт між авторським правом і правом на інформацію вирішений у рамках законодавства [8, 351]. Прикладом таких норм можуть бути ст. 8, 10, 21, 22, 23, 28 та 30 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Очевидно, що вказані зазначені в цих статтях положення безпосередньо чи опосередковано спрямовані на забезпечення вільного доступу до інформації та поширення результатів інтелектуальної діяльності.

У практиці ЄСПЛ чи не першою з цього питання стала справа *De Geillustreerde Pers N. V. v. the Netherlands* [9] 1976 року, в якій було встановлено, що право організаціймовлення не обмежувало свободи висловлювання й інформації та що посягання ні на одне з прав, які захищаються ст. 10 ЄКПЛ немає. Компанія-заявник скаржилася, зокрема, на те, що чинне законодавство Нідерландів про теле- й радіомовлення (яке визнавало об'єктом авторського права будь-яке відтворення чи публіка-

цію програми мовлення інакше, ніж від імені Нідерландського фонду теле- й радіомовлення або з його згоди) забороняє публікувати повну програму теле- та радіопередач, що складає необґрунтоване порушення права вільно отримувати й поширювати інформацію, гарантоване ст. 10 ЄКПЛ. ЄСПЛ визнав, що захист комерційних інтересів конкретних газет або груп газет не передбачений формулюванням ст. 10 ЄКПЛ.

Проте у справі *France 2 v. France* [10] ЄСПЛ встановив наявність втручання в свободу вираження поглядів. Ця справа стосувалася питання цитування матеріалу, захищеного авторським правом. Комісія визнала позов неприпустимим, стверджуючи, що рішення, згідно з яким телеканал *France 2* повинен був компенсувати збитки правовласникам, є «обмеженням», встановленим законом, і має «законну мету», тому що воно захищало «права інших» відповідно до значення ч. 2 ст. 10 ЄКПЛ.

У справі *Aral, TekinandAral v. Turkey* [11] розглядалося питання про те, чи відповідає передача за рішенням суду видавцеві авторського права на комікси ст. 10 ЄКПЛ та ст. 1 Першого протоколу. Заява була визнана неприйнятною, бо посягання на свободу слова авторів обмежується винятками на користь прав інших осіб. ЄСПЛ зазначив, що заява стосувалася спору між заявниками та третьою особою у зв'язку з майновими правами щодо певних художніх робіт. Національний суд зазначив, що заявникам не забороняється далі створювати та друкувати інші художні матеріали. Навіть допустивши, що сталося посягання на їхню свободу висловлювання та думки настільки, що їм не дозволялося користуватися об'єктами, створеними під час дії контракту, ЄСПЛ вказав, що це обмеження може бути визнане необхідним у демократичному суспільстві для захисту прав інших, зокрема сторін договору, відповідно до ч. 2 ст. 10 ЄКПЛ.

Але заявники також скаржилися на порушення їхнього права власності в

тому, що всі їхні майнові права на художні твори були передані національними судами іншій стороні. Щодо цього ЄСПЛ повторив своє попереднє рішення, згідно з яким інтелектуальна власність захищається ст. 1 Першого протоколу, проте зауважив, що справа стосується майнового спору між приватними сторонами. ЄСПЛ підтвердив, що втручання у право власності відсутнє в разі, коли згідно з національним правом і договором, які регулює відносини між сторонами, суддя виносить рішення, котре зобов'язує одну зі сторін цього договору поступитися правом власності на користь іншої, якщо тільки це рішення не позбавило першу особу її власності в довільний і несправедливий спосіб. У цій справі національні суди інтерпретували національне право у світлі договору та винесли рішення, згідно з яким власником художніх творів, зокрема малюнків, мультфільмів, фільмів тощо, опублікованих або таких, що залишилися неопублікованими, а також журналів, які зберігалися в архівах, є інша сторона. Далі суди вирішили, що позивачі можуть продовжувати зображати тих самих персонажів, яких вони зображали й публікували в цих двох журналах упродовж періоду дії контракту, але у складі інших сюжетів або історій, в інших журналах або газетах. Як бачимо, ЄСПЛ не знайшов у справі жодного аргументу на користь того, що суди діяли довільним або необґрунтованим чином. Відповідно, не можна було углядати порушення з боку держави.

Отже, практика ЄСПЛ свідчить про те, що захист прав інтелектуальної власності розглядається як правомірна підстава обмеження свободи вираження поглядів, при цьому за державою визнається широка свобода розсуду [3, 47]. Проте як свобода вираження поглядів, так і авторське право розглядаються як конституційні права, права людини. А права людини мають однакове значення. Як наслідок, ні ЄСПЛ, ні національні суди не мають права надати перевагу лише одному конкретному праву. Нато-

мість як національні, так і міжнародні суди повинні збалансувати два протилежні права. Проаналізуємо це на прикладі практики ЄСПЛ.

У рішення *Ashby Donald and Others v. France* [12] ЄСПЛ визнав відсутнім порушення ст. 10 ЄКПЛ при покладенні штрафу за розміщення на веб-сайті фотографії, захищеної авторським правом, без дозволу її власників. Заявники були фотографами, що спеціалізуються у сфері модної фотографії. Акредитовані при Федерації модельєрів для роботи в кількох виданнях з модної тематики, вони були запрошені низкою будинків моди для показів жіночих зимових колекцій сезону 2003/2004 років у березні 2003 року. Вони не підписували яких-небудь ексклюзивних договорів. Фотографії, зроблені на показах моди, пересилалися компанії, що публікувала їх онлайн через декілька годин після показів на спеціалізованому веб-сайті, що пропонував фото та відео таких показів на вільній або платній основі і на продаж. Федерація дизайнерів і декілька будинків моди подали поскаржилися на заявників. У результаті заявники були визнані винними в порушенні авторських прав.

У своєму рішенні ЄСПЛ встановив, що сталося втручання в право заявників, яке захищається відповідно до ст. 10 ЄКПЛ, на свободу вираження поглядів, оскільки в інтерпретації національних судів вони були засуджені за порушення авторських прав унаслідок поширення чи представлення інтелектуальних творів, порушуючи права автора, гарантовані Кодексом про інтелектуальну власність. Втручання мало легітимну мету захисту прав інших осіб, а саме авторських прав будинків моди, моделі яких були представлені на фотографіях, що стали предметом спору. Останні були опубліковані на веб-сайті компанії, якою керували заявники, з метою продажу чи отримання грошей за перегляд. Підхід заявників мав, по суті, комерційний характер. Хоча не доводиться заперечувати публічної адресації моди загалом і

дизайнерської моди зокрема, не можна сказати, що позивачі брали участь у дискусії навколо питання, що становить суспільний інтерес, шляхом простої публікації фотографій, зроблених на показах мод. Національні органи влади мали особливо широкі межі свободи розсуду в цій справі, пов'язаній з метою посягання на право та тим, що, згідно зі ст. 1 Першого протоколу, що застосовується до інтелектуальної власності, посягання мало на меті також захист прав, гарантованих ЄКПЛ або її протоколами.

Заявники також стверджували, що їх засудження за порушення авторських прав не було «необхідним», оскільки вони були запрошені на обговорювані покази мод як фотографи, щоб зробити фотографії з метою їх публікації і власне ця публікація поза питанням їхньої акредитації не привела б до додаткового ризику порушення авторських прав, оскільки ті ж самі фотографії друкувалися в той самий час акредитованими журналами. Більше того, практика «відповідальності преси», за якої від фотографів вимагали підписання ексклюзивних договорів з журналами, що їх акредитують, уже фактично не дотримувалася. Національний суд, однак, визнав, що позивачі свідомо поширювали ці фотографії без дозволу власників авторських прав, що аргумент, згідно з яким договори про «відповідальність преси» не підходять до справи або вже більше не є стандартною практикою, проте не звільняє їх від відповідальності й тому вони винні в порушенні авторських прав. Отож національний суд не вийшов за межі своєї компетенції, віддаючи привілей праву власності дизайнерів моди в порівнянні з правом позивачів на свободу висловлювання.

Заявники також стверджували, що ухвалені щодо них покарання були непропорційно жорсткими. Вони були засуджені не лише до великих штрафів, але й до виплати компенсації за матеріальну шкоду. Проте вони не навели ніяких доказів того, як ці покарання вплинули на їхній фінансовий стан. Як би то

не було, національний суд встановив ці суми після змагального процесу, справедливості якого не оспорювалася, та навів адекватні аргументи на користь свого рішення, пояснивши умови, які він визнав обґрунтуванням таких покарань. За цих умов, які передбачають особливо широкі межі свободи розсуду, доступного національним судам, суть і тяжкість покарань, покладених на заявників, були недостатні для того, щоб ЄСПЛ зміг прийняти рішення про те, що посягання в цьому випадку було непропорційним меті.

У справі *Österreichische Schutzgemeinschaft für Nichtraucher and Robert Rockenbauer v. Austria* [13] було встановлено, що заборона використання торговельної марки Camel у соціальній кампанії проти паління була пропорційною, бо заявники не тільки інформували громадськість про ризики паління для здоров'я, але й представили свою критику у формі карикатури з іронічним слоганом, що спотворювало торговельну марку позивача та його рекламний слоган.

У рішенні *Neijand Sunde Kolmisoppi v. Sweden* [14] ЄСПЛ визнав правомірним втручанням у свободу вираження поглядів застосування до засновників сайту обміну файлами PirateBay штрафу за порушення авторських прав. Ця заява була визнана неприйнятною на основі аргументації, схожої з використаною в справі *Ashby Donald and Others v. France* [12]. Заявники мали зв'язок із The Pirate Bay, одним з найбільших файлообмінників Інтернету. Вони звинувачувались у причетності до порушення Закону про авторські права й відтак були засуджені.

Заявники, спираючись на ст. 10 ЄКПЛ стверджували, що їхнє право отримувати та поширювати інформацію було порушене, позаяк вони були засуджені за те, що інші люди користувалися The Pirate Bay ЄКПЛ. Вони стверджували, що ст. 10 гарантувала право на пропозицію автоматизованої служби для передання незахищеного матеріалу

між користувачами відповідно до базових принципів інтернет-комунікації в рамках інформаційного суспільства. На їхню думку, ст. 10 ЄКПЛ захищала право на пристрій в Інтернеті служби, яка могла б використовуватися і в легальних, і в нелегальних цілях, без того щоб особи, відповідальні за службу, несли покарання за діяння, вчинені особами, що використовують її. Тож вони посилалися на міжнародну систему права, що вказує на широке право отримання та поширення інформації для потреб користувачів Інтернету. У рішенні ЄСПЛ встановив втручання в право, захищене ст. 10 ЄКПЛ, яке було здійснене на підставі закону. Втручання мало законну мету захисту авторських прав й охоплювалося цілями, на які посилається ч. 2 ст. 10 ЄКПЛ, тобто «захистом прав інших» і «запобіганням злочину».

ЄСПЛ був покликаний зважити, з одного боку, інтерес заявників у спрощенні поширення інформації, а з другого боку, — інтерес влади в захисті прав правоволодільців. У такій справі державі надаються широкі межі розсуду. ЄСПЛ також підкреслив, що свобода меж розсуду варіює залежно від низки факторів, серед яких особливу роль відіграє тип інформації. У цьому випадку, хоча і перебуває під захистом ст. 10 ЄКПЛ, гарантії, надані матеріалу, за який були засуджені позивачі, не досягали того ж рівня, як ті, якими користується політичне висловлювання та дискусія. Звідси випливає, що сутність інформації, про яку йде мова, і зважування згаданих вище інтересів були такі, що надали державі широкі межі свободи розсуду, що в разі поєднання обох факторів (як у цій справі) зробило ці межі особливо вільними. Виносячи це рішення, ЄСПЛ зважав на встановлений національними судами факт: позивачі не вжили ніяких заходів, щоб видалити з торентів зазначені файли, тоді як від них настійно вимагали. Замість цього, вони залишалися байдужі до того, що захищені авторським правом твори були предметом обміну файлів через

The Pirate Bay. На закінчення, враховуючи всі обставини справи, зокрема сутність інформації, що міститься в обмінюваних файлах, і вагомій підставі для обмеження права на інформацію заявників, ЄСПЛ вирішив, що втручання було «необхідним у демократичному суспільстві» за змістом ч. 2 ст. 10 ЄКПЛ.

У рішенні *Akdeniz v. Turkey* [15] ЄСПЛ визнав, що заявник, як і будь-який інший користувач заблокованих сайтів, опосередковано зазнав втручання в результаті застосування заходів щодо блокування сайтів унаслідок порушення прав інтелектуальної власності при поширенні музичних творів, однак цього не достатньо щоб вважати його потерпілим відповідно до ст. 34 ЄКПЛ. У цій справі йшлося про блокування на запит профспілки виробників звукозапису доступу до веб-сайтів *myspace.com* і *last.fm*, другий з яких є музичним інтернет-ресурсом. Це рішення національного суду ґрунтувалося на захисті авторського права. Позивач, користувач цих сайтів, спираючись на ст. 10 ЄКПЛ, вимагав у національних органів відміни блокування, стверджуючи, зокрема, що вона не відповідає вимогам пропорційності. У рішенні про неприйнятність від 11.03.2014 року ЄСПЛ відмовився визнати за позивачем статус потерпілого й дійшов висновку, що у нього немає *locus standi* перед судом. Він оголосив, що заява несумісна з ЄКПЛ *ratione personae*. Так, ЄСПЛ встановив, що порушення прав користувачів Інтернету у наш час є фактом першочергової ваги для громадян, оскільки доступ до Інтернету став принциповим інструментом для здійснення свободи висловлювання думок. Суд підкреслив, що раніше вже звертав увагу на роль веб-сайтів, які через доступність і здатність зберігати та поширювати великі об'єми даних зробили великий внесок у поліпшення суспільного доступу до новин і загалом поліпшили передання інформації.

Водночас ЄСПЛ зазначив, що сайти, зачеплені оспорюваними блокувальни-

ми заходами, поширювали музику та не відповідали законодавству про авторські права. Як користувач цих сайтів, позивач користувався їхніми послугами раніше й був позбавлений лише одного засобу слухати музику з багатьох інших. Суд вирішив, що він міг без зусиль отримати доступ до багатьох музичних творів численними способами, не порушуючи правил відтворення та копіювання об'єктів авторського права. Більше того, заявник не був позбавлений якого-небудь важливого джерела комунікації та йому не перешкодили брати участь в дискусії з питання, які становлять загальний інтерес. Більше того, ЄСПЛ повторив, що ч. 2 ст. 10 ЄКПЛ не дає широких можливостей для обмеження свободи висловлювання в політичних справах. Однак держави можуть досить широко визначати межі свободи розсуду регулювання свободи слова в комерційній сфері, беручи до уваги, що ширина цих меж повинна перевірятися в тих випадках, коли йдеться не про «комерційне» самовираження людини, але про участь у дискусії, що становить широкий суспільний інтерес. Тож, що стосується балансу між потенційно конкуруючими інтересами, такими як «право на свободу отримання інформації» та «захист авторських прав», національним судам даються особливо широкі межі розсуду. У світлі цієї практики ЄСПЛ не дійшов переконання, що ця справа піднімає найважливіше питання, що становить суспільний інтерес.

Отже, в усіх проаналізованих випадках ЄСПЛ дотримується однакового підходу щодо визнання права інтелектуальної власності винятком із права на інформацію. Це певним чином контрастує з підходом, відповідно до якого законодавство містить вичерпний перелік випадків використання об'єктів інтелектуальної власності без згоди суб'єкта відповідного права. Це дає підстави погодитись із твердженням Є. Ізюменко, що нездатність законодавчого підходу забезпечити гнучкий механізм правового регулювання відносин інтелектуаль-

ної власності в епоху швидкої зміни та оновлення технологій зумовлює необхідність перегляду традиційного розуміння обмежень права інтелектуальної власності [16, 120].

Також практика ЄСПЛ свідчить, що захист свободи вираження поглядів, напевно, буде переважати аргументи захисту прав інтелектуальної власності, якщо останні будуть спрямовані на обмеження політичної дискусії, свободи творчості, зокрема й пародії як форми вільного використання твору, а також поширенню суспільно необхідної інформації. Це дає можливість погодитись із твердженням про необхідність широкого тлумачення обмежень права інтелектуальної власності [8, 361], за умови дотримання балансу між останнім і правом на інформацію.

Висновки. Отже, право інтелектуальної власності, не будучи абсолютним, може підлягати обмеженню у випадках зіткнення з іншими суб'єктивними правами. Найчастіше право інтелектуальної власності вступає в колізію з правом на інформацію, що зумовлено їхньою правовою природою, об'єктом і змістом. При цьому обмеження права інтелектуальної власності, передбачені в чинному законодавстві, потрібно тлумачити розширено у випадках, коли це необхідно для забезпечення балансу із правом на інформацію. ♦

Список використаних джерел / List of references

1. Посикалюк О. О. Баланс між правом на інформацію та правом інтелектуальної власності в практиці ЄСПЛ // Міжнародний конгрес європейського права: зб. наук. праць (м. Одеса, 21–22.04.2017 року). Одеса: Фенікс, 2017. С. 328–332.
2. Слінько Т. М., Міць А. М. Проблеми реалізації права на свободу слова в інформаційних інтернет-джерелах // Проблеми законності. 2018. Вип. 142. С. 22–33.
3. Червяцова А. О. Свобода вираження поглядів та інтернет: аналіз практики Європейського суду з прав людини // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. 2014. № 1106. Вип. 17. С. 44–48.
4. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту): монографія. Хмельницький: Видавництво ХУУП, 2007. 541 с.
5. Ус М. В. Колізії суб'єктивних цивільних прав: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / М. В. Ус; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х., 2011.
6. Chirvase T. Copyright and the right to freedom of expression in the knowledge society // Contemporary Legal Institutions. 2013. Vol. 5. Issue 1. S. 179–192.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/ru/995_004.
8. Hugenholtz P. B. Copyright and Freedom of Expression in Europe. Expanding the Boundaries of Intellectual Property // Innovation Policy for the Knowledge Society Pages // Oxford University Press, 2001. P. 343–363.
9. Pers N. V. The Netherlands: Committee of Ministers. 17.02.1977. App. 5178/71. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-49221>.
10. France 2 v. France: Commission Decision. 15.01.1997. App. 30262/96. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-28411>.

11. *Aral, Tekin and Aral v. Turkey: Commission Decision*. 14.01.1998. App. 24563/94. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-4064>.
12. *Ashby Donald and others v. France: Court (Fifth Section) Judgment (Merits and Just Satisfaction)*. 10.01.2013. App. No. 36769/08. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115979>.
13. *Österreichische Schutzgemeinschaft für Nichtraucher and Robert Rockenbauer v. Austria*, App. No. 17200/90, Decision, 02/12/1991. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-124510>.
14. *Neij and SundeKolmisoppi v. Sweden*, App. No. 40397/12, Decision, 19/02/2013. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117513>.
15. *Akdeniz v. Turkey*, App. No. 20877/10, Decision, 11/03/2014. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=002-9493>.
16. *Izyumenko E. The Freedom of Expression Contours of Copyright in the Digital Era: A European Perspective. The Journal of World Intellectual Property*. 19 (3–4). P. 115–133.

1. *Posykaliuk O. O. Balans mizh pravom na informatsiiu ta pravom intelektualnoi vlasnosti v praktytsi YeSPL // Mizhnarodnyi konhres yevropeiskoho prava: zbirn. nauk. prats (m. Odesa, 21–22.04.2017 roku). Odesa: Feniks, 2017. S. 328–332.*
2. *Slinko T. M., Mits A. M. Problemy realizatsii prava na svobodu slova v informat-siinykh internet-dzherelakh // Problemy zakonnosti. 2018. Vyp. 142. S. 22–33.*
3. *Cherviatsova A. O. Svoboda vyrazhennia pohliadiv ta internet: analiz praktyky Yevropeiskoho sudu z prav liudyny // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Serii: Pravo. 2014. № 1106. Vyp. 17. S. 44–48.*
4. *Stefanchuk R. O. Osobysti nemainovi prava fizychnykh osib u tsyvilnomu pravi (poniattia, zmist, systema, osoblyvosti zdiisnennia ta zakhystu): monohrafiia. Khmelnytskyi: Vydavnytstvo KhUUP, 2007. 541 c.*
5. *Us M. V. Kolizii subiektyvnykh tsyvilnykh prav: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.03 / M. V. Us; Nats. un-t «Iuryd. akad. Ukrainy im. Yaroslava Mudroho». Kh., 2011.*
6. *Chirvase T. Copyright and the right to freedom of expression in the knowledge society // Contemporary Legal Institutions. 2013. Vol. 5, issue 1. S. 179–192.*
7. *Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod vid 04.11.1950 roku. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/ru/995_004.*
8. *Hugenholtz P. B. Copyright and Freedom of Expression in Europe. Expanding the Boundaries of Intellectual Property. Innovation Policy for the Knowledge Society Pages. Oxford University Press, 2001. R. 343–363.*
9. *Pers N. V. v. the Netherlands: Committee of Ministers*. 17.02.1977. App. 5178/71. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-49221>.
10. *France 2 v. France: Commission Decision*. 15.01.1997. App. 30262/96. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-28411>.
11. *Aral, Tekin and Aral v. Turkey: Commission Decision*. 14.01.1998. App. 24563/94. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-4064>.
12. *Ashby Donald and others v. France: Court (Fifth Section) Judgment (Merits and Just Satisfaction)*. 10.01.2013. App. No. 36769/08. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115979>.
13. *Österreichische Schutzgemeinschaft für Nichtraucher and Robert Rockenbauer v. Austria*, App. No. 17200/90, Decision, 02/12/1991. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-124510>.
14. *Neij and SundeKolmisoppi v. Sweden*, App. No. 40397/12, Decision, 19/02/2013. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-117513>.

15. *Akdeniz v. Turkey*, App. No. 20877/10, Decision, 11/03/2014.

URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=002-9493>.

16. *Izyumenko E. The Freedom of Expression Contours of Copyright in the Digital Era: A European Perspective // The Journal of World Intellectual Property*. 19 (3–4). P. 115–133.

Надійшла до редакції 06.11.2018 року

Блаживская Н. Ограничение прав интеллектуальной собственности в соответствии с практикой Европейского суда по правам человека. В статье исследуются ограничения прав интеллектуальной собственности в соответствии с практикой Европейского суда по правам человека, на примере коллизии права интеллектуальной собственности и права на информацию. Установлено, что ограничение права интеллектуальной собственности, предусмотренные в действующем законодательстве, следует толковать расширено в случаях, когда это необходимо для обеспечения баланса с правом на информацию.

Ключевые слова: право интеллектуальной собственности, практика Европейского суда по правам человека, право на информацию

Blazhivska N. Limitation of intellectual property rights according to the case law of the European Court of Human Rights. The purpose of our research is to identify the Limitation of intellectual property rights according to the case law of the ECHR, by the example of collision of intellectual property rights and the right to information. To achieve this goal, the following task has been set: to find out the conditions under which the right of intellectual property may be limited in favor of the right to information in accordance with ECHR case law.

At a result of the research, we arrive at the following conclusions. The right to intellectual property, without being absolute, may be subject to limitation under the condition of collision with other subjective rights. Often, the intellectual property right enters into a conflict with the right to information, which is due to their legal nature, object and content. At the same time, restrictions on intellectual property rights provided for in the current legislation should be interpreted expanded in cases where it is necessary to ensure a balance with the right to information.

Key words: intellectual property rights, case law of the European court of human rights, right to information